

УДК 658.152.338.664

Дорош М.М., к.е.н., доцент, Дадак О.О., к.е.н., доцент,
Грабовський Р.С., к.е.н, ст. викладач, Нагірняк Т.Б., к.с.-г.н., доцент[©]
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ІНВЕСТИЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Інвестиційна привабливість галузі м'ясного птахівництва обумовлена динамічним розвитком попиту на дієтичне м'ясо, як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Вона є найбільш ефективною при формуванні експортного потенціалу аграрного сектору економіки, а також виступає потужним важелем для вирішення загальнодержавних задач щодо забезпечення продовольчої безпеки країни.

Ключові слова: інновації, інвестиції, аграрний сектор, галузь птахівництва, конкурентоспроможність, ефективність, виробничі потужності, продовольча безпека, сільськогосподарське виробництво.

Постановка проблеми. У нинішніх умовах питання підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва є першочерговими, оскільки рівень його розвитку визначає стан вирішеності економічних, соціальних і політичних проблем суспільства.

З минулого року в Україні стабілізувалися і почали зростати показники галузі тваринництва. Така позитивна тенденція торкнулася поголів'я та обсягів виробництва тваринницької продукції. У травні поточного року збільшилася кількість ВРХ – на 1,1 %, свиней – на 3,6 %, і птиці – на 10,1 %. Експерти пов'язують це з залученням інвестицій у галузь, а також з дією державних програм [6].

У контексті сучасного розвитку вітчизняного сільськогосподарського виробництва, птахівництво є однією із галузей, що найдинамічніше розвиваються, і рівень задоволення потреб суспільства у продуктах харчування значною мірою визначається її розвитком.

Галузь птахівництва – одна зі складових аграрного комплексу України. І її перспектива, динамічний розвиток залежать від багатьох чинників не лише аграрної політики держави, а й у цілому від стану вітчизняної економіки й соціального розвитку. Завдяки макроекономічним розрахункам, можна змоделювати майбутнє, а отже, виважено працювати на перспективу [8].

Зі вступом України до Світової організації торгівлі для вітчизняних підприємств збільшуються можливості виходу на міжнародні ринки. Це стосується ринків і м'яса та м'ясопродуктів. Однак, членство нашої держави

у СОТ робить український ринок відкритим для іноземних виробників, в результаті чого інтенсивність конкуренції на внутрішньодержавному ринку значно посилюється.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми інвестиційних процесів в аграрній сфері, дослідженню сучасних проблем м'ясного птахівництва присвячені роботи М. Зубця, П. Саблука, М. Кісіля, М. Маліка, В. Месель-Веселяка, Г. Підлісецького, О. Ульянченка та інших. В їх роботах проаналізовано проблеми розвитку АПК, зокрема, м'ясного птахівництва, представлено новітні методологічні підходи до оцінки інвестиційних можливостей підприємств.

Вивченню рівня експортно-імпортних відносин на внутрішньодержавному ринку агропродовольчої продукції, та їх впливу на конкурентоспроможність продукції вітчизняного виробництва присвячено праці багатьох науковців, серед яких: Г.Л. Азоев, О.Д. Гудзинський, О.Ф. Кирилюк, І.М. Ліфіц, К.Р. Макконнел і С.Л. Брю, М. Портер, В.К. Савчук, Р.А. Фатхутдинов, Д.Ю. Юданов, та інші вчені. Однак, в більшості, результати їх досліджень присвячені загальним питанням конкурентоспроможності, а не конкуренції окремих видів продукції.

Мета статті полягає у використанні теоретичних положень, висновків і рекомендацій, спрямованих на розробку методичного забезпечення оцінки інвестиційного ризику при інвестиціях в галузь м'ясного птахівництва. А також проведення аналізу експортно-імпортних відносин на ринку м'ясопродукції, вивчення їх впливу на рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції м'ясного птахівництва.

Виклад основного матеріалу. Минулий 2012 рік, став вкрай важливим для розвитку тваринництва. Так, після тривалої кризи галузь нарешті стабілізувалася і почала нарощувати показники. Зокрема, збільшилося поголів'я худоби та виробництво тваринницької продукції. На переконання експертів, такий поштовх для розвитку галузі дали державні програми підтримки.

З 20 лютого 2013 року, Україна отримала право постачати до Європейського Союзу м'ясо птиці, птицю, яйця та ячні продукти. Отримання позитивного рішення стосовно імпорту продукції птахівництва українського виробництва на ринок ЄС, що є найбільш об'ємним у світі ринком збуту такої продукції, стало можливим після набуття чинності Регламентом ЄС № 88/2013 [7].

Ця подія стала завершальною ланкою у консолідованих зусиллях українського Уряду та бізнесу, спрямованих на відкриття європейського ринку для вітчизняної сільськогосподарської продукції.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку, в умовах постійного зростання цін на продовольчі товари, – м'ясо птиці є найважливішим елементом раціону харчування більшої частини населення України. Даний факт обумовлює потребу інноваційних впроваджень та

подальшого інтенсивного розвитку підприємств птахівничого підкомплексу, і, відповідно, забезпечення підвищення ефективності їх виробничих потужностей та конкурентоспроможності продукції [1].

Успішний розвиток сільськогосподарських підприємств галузі птахівництва потребує масштабного й ефективного інвестиційного забезпечення. Проте власні, залучені та позикові інвестиційні джерела сільськогосподарських товаровиробників поки що недостатні для задоволення їхніх інвестиційних потреб, хоча в динаміці вони зростають.

Зовнішні, зокрема й іноземні, інвестиції в галузь надходять в обмежених обсягах, а частка сукупного капіталу нерезидентів поки що незначна. Тому в стратегічній перспективі необхідно здійснити додаткові заходи щодо інвестиційного забезпечення сталого розвитку галузі та сільського господарства в цілому.

Аграрне виробництво України неможливе без інвестиційних вливань. На жаль, інвестування в сільське господарство України не вважається інвестиційно привабливою галуззю адже сільськогосподарська продукція не приносить найвищих норм прибутку на вкладений капітал та й ризик втрат в аграрному секторі досить високий.

Сільськогосподарське виробництво є одним із найбільш ризикованих видів підприємницької діяльності, що визначається низкою специфічних факторів: сезонністю виробництва, залежністю від погодних та кліматичних умов, тривалим періодом обороту капіталу, великою кількістю суб'єктів господарювання та іншими.

З огляду на перелічені особливості сільського господарства, визначення поняття ризику для цієї галузі у загальному вигляді можна звести до такого: це небезпека прямих матеріальних втрат або недоотримання бажаного результату (доходу, прибутку) внаслідок випадкової зміни зовнішніх і внутрішніх умов виробництва, а також неоптимальних управлінських рішень.

На міждержавному рівні інвестиційну привабливість сільськогосподарського виробництва України слід розглядати як сукупність передумов, процесів і результатів підприємницької діяльності. Складовими цієї привабливості є (рис.1):

✓ низькі стартові умови організації виробництва. Наприклад, гірші фактичні умови для виробництва можуть бути для інвестора позитивним свідченням, що вкладені ним інвестиції у поліпшення умов виробництва (зниження рівня матеріало-, енерго-, фондомісткості, підвищення продуктивності праці) забезпечать необхідну конкурентоспроможність;

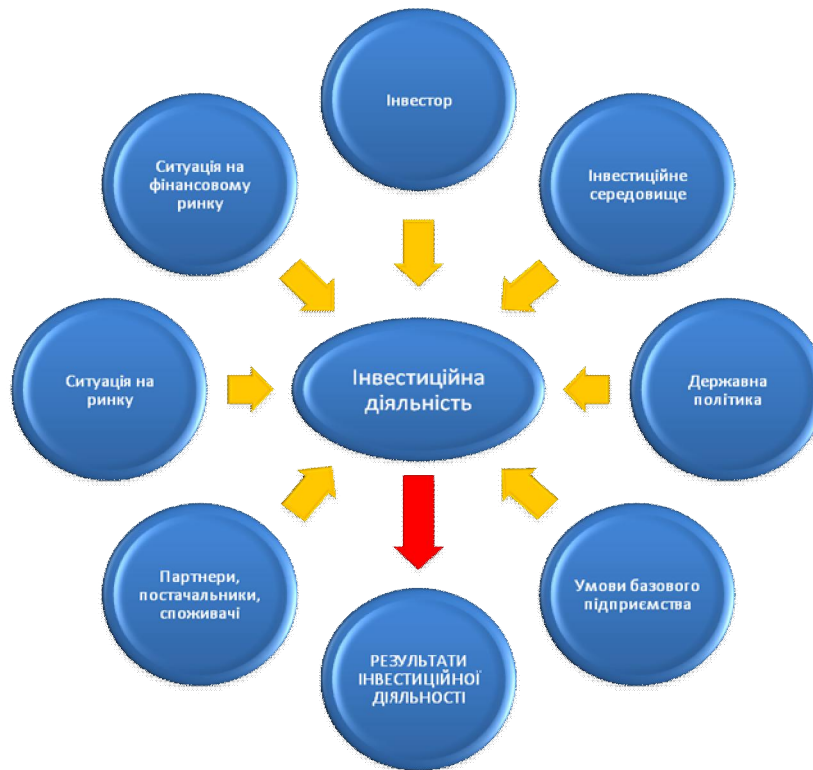

Рис. 1. Чинники, які впливають на формування інвестиційної діяльності
Джерело: розробка авторів.

✓ низькі стартові умови для модернізації і нарощування виробництва. Наприклад, неефективна структура галузі, підприємств, низький рівень їх окупності, високий рівень зносу основних фондів тощо, можуть бути для інвестора позитивним свідченням того, що вкладені кошти в модернізацію, техніко-технологічне оновлення підприємств неодмінно забезпечить їх вищу конкурентоспроможність;

✓ низькі рівні цін, тарифів, заробітної плати, частки ресурсів у собівартості продукції – можливість підвищення ефективного виробництва, зменшення собівартості продукції [3].

Зрозуміло, що інвесторові вигідніше за інших рівних умов працювати в країні, де основні складові виробництва дешевші та є великі можливості одержання високих фінансових результатів. Очевидно, що високий рівень рентабельності виробництва у тій чи іншій галузі в країні інвестування може сприяти підвищенню конкурентоспроможності бізнесу інвестора в цій галузі.

З всіма цими складовими як галузь птахівництва, так і аграрний сектор України в цілому має дуже привабливі умови: дешеві ресурси, можливість

знижувати їх частку споживання та ефективність використання, можливість модернізувати, технічно та технологічно оновлювати виробництво, реорганізувати підприємства, підвищувати рівень інноваційності, оновлення основних фондів тощо.

Створення сприятливого інвестиційного клімату вимагає від держави ряду важливих питань. Першочергові питання: створення законодавчої бази з питань залучення інвестування в аграрний сектор в тому числі іноземних; повної реформи податкової системи, що забезпечить прибутковість аграрних підприємств; стандартизації продукції з урахуванням вимог СОТ, забезпечення виходу птахівничої продукції не лише на європейській, а й на міжнародні ринки та надання їм статусу конкурентоспроможності [4].

Насамперед, потрібні зрушення в питанні стимулювання інвестиційної діяльності в сільському господарстві, в тому числі і галузі птахівництва, тому що фінансово-кредитні установи не надто зацікавлені у здійсненні інвестиційних операцій у цю галузь.

Особливу увагу слід приділити чіткому плануванню інвестицій для кожного регіону з урахуванням кліматичних та господарсько-географічних переваг. Економічно обгрунтовані залучення капіталів з перспективою швидкого прибутку та мінімізації ризику його втрати. Інвестування з можливістю зниження витрат виробництва та збільшенню обсягу виробництва продукції конкурентоздатної на вітчизняних та міжнародних ринках.

Висновки. З метою посилення виробничих потужностей сільськогосподарських підприємств галузі птахівництва та підвищення їх економічної ефективності, об'єктивною необхідністю постає подальше поглиблення існуючої практики щодо оцінки інвестиційної привабливості та методів управління ризиком у даних підприємствах. Оцінка всіх позитивних та негативних показників і управління ними при інвестуванні коштів у галузь птахівництва, актуальна для всіх підприємств, інвесторів, а також органів державної влади, залучених до процесу становлення і розвитку АПК.

Використання теоретичних положень, висновків і рекомендацій, спрямованих на розробку методичного забезпечення оцінки інвестиційного ризику при інвестиціях в галузь м'ясного птахівництва, з урахуванням виробничих зв'язків, державних пільг та кредитних зобов'язань в межах конкретного агропромислового підприємства дозволяють підвищити точність оцінки інвестиційного ризику, а також його привабливості з урахуванням потенційного ефекту, що надає змоги інвесторам ефективно повернути кредити банку й отримати прибуток, який створює умови для інвестиційного підйому в країні.

Література

1. Кужель В. М. Інвестування виробництва в ринковій економіці / В. М. Кужель // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 5. – С. 7-9.

2. Любимов В. І. Бюджетна політика регулювання економіки і її вплив на рівень іноземного інвестування / В. І. Любимов // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 6. – С.4-7.

3. Резнік Н. П. Організаційно-економічний механізм інвестування АПК / Н. П. Резнік // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №9. – С. 79-82.

4. Спаський Г. В. Інвестування розвитку сільського господарства Закарпатської області / Г. В. Спатський // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С.90-92.

5. Черванев Д. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Д. Черванев., Л.Нейкова. – К.: Знання, 2002. – 352 с.

6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.for-ua.com/economics>.

7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>.

8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.propozitsiya.com>.

Summary

Dorosh M., Dadak O., Grabowsky R., Nahirnyak T.

*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
named after S.Z Gzhytskyj*

AGRICULTURAL SECTOR INVESTMENT ENVIRONMENT

Investment attractiveness of the meat of poultry due to the dynamic development of the demand for dietary meat, both domestic and foreign markets. It is most effective in the formation of the export potential of the agricultural sector, as well as a powerful lever to address national problems on food security.

Key words: *innovation, investment, agriculture, poultry industry, competitiveness, efficiency, productive capacity, food security, agricultural production.*

Рецензент – к.е.н., доцент Поперечний С.І.